

Θεσσαλονίκη, 26.12.93

Φίλε κ. Ζαφειρίου,

Επιτέλους, έβγαλα το πρώτο τεύχος του «Σημείου» και
χάρημα τη χαρά σας. Συζητητική προσοδθεια, έμβλη-
τική έκδοση. Σημαντικό και το αφιέρωμα στον Κάλβο.
Προσωπικά, θα το προτιμούσα περισσότερο λογοτεχνικό και
λιγότερο φιλοσοφικό (αυτοί οι πανεπιστημιακοί όρμησαν σε
εποιο λογοτεχνικό έδαφος (βλ. βιβλ.), γιατί η πολλατή φιλοσοφία
ξέραινει και σπαραγίζει τα χωράφια της λογοτεχνίας.

Σας σέβω πάντα μικρά διηγήματά μου που απαρτίζουν
μια έκδοση. Εάν σας άρεσαν και τα βάζετε, ποτέ θα
παραμασούν να μπουν με το τονικό σύστημα που είναι
γραμμένα. (Θυμώ νατ' έχω την δημοκρατική πράξη το
να σεβόμαστε τη γραφή των συγγραφέων μας). Και προ-
σοχή στις διορθώσεις των τυπογραφικών διορθώσεων.

Και πάλι σας εύχαριστώ και σας εύχομαι καλή χρονιά
και καλό κούρδιστο στην προσοδθεια σας.

Φίλικά,

Νίκος Χριστιανόπουλος

ΤΟ ΓΙΑΟΥΡΤΙ

Μια νύχτα χιονισμένη ωῶ φλεβάρη, ξύνοβα βόλτες μόνος στην Πολυτεχνείου. Οἱ ἀδελφές καί τὰ τευνά ἔδχαν καρδί ὡς διά μαγίας. Ξάφνου ἐμφανίστηκε μια τραβιστί, καί ἀρχισε νη αὐτή τὸ πηγαίνελα. Διστάσωνόμασαν, μὰ δὲ μιλιόμασαν. Ἔσιναι ἀλήθεια πῶς δὲν τὸ συνηθίζα νὰ πῶνω γυρομίτες, γι' αὐτὸ καί δὲ μὲ χώνευαν. Τὸ θερωῦσαν ἀματαδεξιά, μὲ ρίχχαν σουβλιφές ματιές, ὥσπου σὸ τίγος μὲ παραίτησαν. Ἔτσι νη αὐτή, ἀπόψε, μὲ πῶκαζε ἀνέμφραστα καί προσφρονῶσε. Φοροῦσε ἕνα γούνινο ποζυτεγές πατζὸ, πὸν ἠρόσδετε σὴ μοναζιά της νη ἄλλη μοναζιά, νη ἔιχε μια ἀπόγωση σὶ μάτια, πὸν δὲν τὴν ἔχα ζαναδεῖ σὲ ἄλλη τραβιστί.

Ξάφνου πέρασαν δυὸ τευνά πάνω σὲ ἕνα μηχανάκι, τὴν πείραξαν, πὸν ἔβρισε, νη ἐξαφανίστηκαν. Λίγο μετὰ, γὰ ἴδια τσοῖλια. Καθὼς τὸ μηχανάκι πέρασε ἀπὸ κοντὰ της, «ππουσάρα!» βρυκήθηκε ὁ ἕνας, ἐνῶ τὸ ἄλλο τσοῖλι τὴν πέταζε ἕνα κεσεδάκι μὲ γιαούρτι. Βλέποντας πῶς τὴν πέταχαν σὴν ἠλάτη, οὔρλιαζαν καί οἱ δυὸ μὲ ἀγρία ἐνανοποίηση νη ἀμέσως ἀνοιζαν ταχίτητα καί χάρθιαν.

Τὴν πρόλαβα τὴν ὥρα ποὺ πατέρρρεε μὲ λυγμούς.
 «Μὴν κἀνετε ἔτσι», τῆς εἶπα φιλιωά, «δὴν εἶναι τί-
 ποσα, θα' τὸ σιουπύσουμε». «Δὴν κγαλω τὰ χάλια μου»,
 μοῦ ἀπάντησε μὲς' ἀπ' τὰ δακρυυά της, «κγαλω τὸ
 ἀτύχο παλτό μου, ποὺ τὸ 'βαλα πρῶτη φορὰ ἀπόψε».

Τὴν ἔπιασα ἀπ' τὸ μηράτισο καὶ τὴν πῆγα σὺ κηπα-
 ζι μὲ τὴ βρυσούλα. Παίρνοντας μὲ τὴς χουφτες μου νε-
 ρό, καθάρισα σιγά σιγά ὅλα τὰ γιαούρτια, ποὺ σχη-
 ματίζαν μιά διαγώνιο ἀπὸ τῆς ὤμου σὺς γοφούς. Μὲ
 καίτι χαρτομάντιλα ποὺ βρέθησαν, προσπάθησα νὰ κα-
 θάρισω ἀπ' τὴ γούνα καὶ τὰ γυμναῖα ὑπολείμματα. Μά-
 ζι ἔτσι τὸ παλτό της φάνταζε σὰ λεπτατημένο. Πάντως
 ἡ πιπρα της εἶχε ἀρχίσει νὰ ὑποχωρεῖ· μεχρι ποὺ ἔ-
 βγαλε καὶ καθρεφτάκι. Στὸ τίγος φώναζε ἕνα ταξί καί,
 πρὶν χωθεῖ σὸ πίσω κἀθισμα, μοῦ ἀρπαξε τὸ χέρι καὶ
 τὸ φίλησε, λέγοντάς μου ἐλαφρὰ τραμαρισμένη: «Καὶ νὰ
 σκετεῖτε πῶς σὰς θεωροῦσα γὰ χαφιέ!».

Ο ΥΠΟΛΟΧΑΓΟΣ

Τό σαραβαλιασμένο χερόντιο πού μου μιλούσε σιάζοντας κάθε λίγο τη μασέλα του, δὴν ἦταν ἄλλος ἀπ' ἐν ὑπολοχαγὸ μου σὴν Κόρινθο, ἤρην μεριμιές διμάδης χρόνια.

- Ξί νά σᾶν πῶ, ὡρίε Δημητριάδη, εἶμαι ποθὺ περήφανος πού εἶχα τέτοιους στρατιῶτες σὴν καί σᾶν.

- Μα' δὴν ὑπῆρξα τίποτα σπουδαῖο ἢ στρατιῶτης.

- Ἐλάζε τώρα, πάντα μετριόφρων. Σᾶν εἶδα καί σὴν τιδέφραση, καί ἡ σύζυγός μου ἔχει διαβάσει πολλά βιβλία σᾶν. Ἐγὼ σᾶν εἶχα καταλάβει ἄλλο τότε, πὴν δὴ χινοσασιαν μεγάλησ κάποια μέρα...

Μέ εἶχε καταλάβει ἄλλο τότε...

"Ἦμουνα νεοσύλλετος σὸ Κέντρο Ἑνπαιδύωσης καί εἶχα τὴν ἀτυχία νά πέσω σὸ λάχο του. Φημισμένο καψόμουτρο, μᾶς τάρταζε ὀδη μέρα σὸ καψόνι, κα ἔβλεπες τὴν ἀτυχία ἐπιανοποίηση σὰ μάτια του ὅταν λυχίζαμε καί δὴν ἀντέχαμε ἄλλο. Ὁραῖος, σὴν τὸν Παῦλο Μεταῖ, ἀλλὰ ἄγχιος, με χοήζωε μισομά κα ἄς τὴν μισοῦσα. Φαίνεται ὅμως πὴν κα αὐτός με εἶχε προσέξει καί με κοίταζε παράξενα, ὅση γιατί με ὑποτιμῶνταν γὰ τὴν ψιδή μου φωνή.

Μια μέρα — θά είχε περάσει μήνας ἀπό τὴν κατάταξη — μέ ξέβαγε θαλαμοφύλακα. Παραζινεύεινα, γιατί θαλαμοφύλακες ἔμπαιναν κατὰ κανόνα οἱ ἀδιδάκτοι, ἐνῶ ἐγὼ πηγαίνα πάντα ἀρεζότος σὺς ἀουμισίς. Πρόσεξα δὲ ὁ ἄλλος θαλαμοφύλακος ἦταν ἓνα ὥραϊο μαγνάλι ἀπὸ τὴν Πηραιά, μέ κατάρματα μάτια, παχὺ γουσιαῖσι καὶ ἠ-
 λιοψημένα μπράτσα. Μαζώτημα σὲ μιά γωνιά καὶ ριχτη-
 μα σὺν ἀλλολογογραφία γὰρ νὰ τὸν ἀποψύξω. Ἐκείνος ὁμως
 μέ ηἰσίασε.

— Σειρά, μέ συγχωρεῖς. Καὶ δὲξω νὰ σοῦ πῶ, χωρὶς πα-
 ρεζήγησι, ἔ; Ξέρεις τί λέω; Τώρα πού λείπει ὁ λόχος καὶ
 εἴμαστε μόνοι, τί λές, κάνουμε τίποτα;

— Σὸν τί;

— Ἐλα τώρα, δὲν καταλαβαίνεις; Τέτοια εὐκαιρία δὲ θά
 εὖν ξαναβροῦμε ποτέ. Κι ἔχω καὶ σπικωμάρες!

Τὸ τὸ ἦοφα ἀμέσῳ.

— Ἄκου, σὺνὰ δὲξες, φαίνεται πῶς μέ παρεζήγησες. Ἐμένα
 δὲ μὲ ἀρέσων αὐτά.

Ἐκείνος ἐπέμνε.

— Γιατί; Σὺ σπικωμάρες ὄλα πρέπει νὰ τὰ δοιμάσῃ κανεῖς.

— Ἐτσι, ἔ; Ἐτάξι. Τὸ μισομῆρι θά σὲ ἀναφέρω σὸ λοχα-
 γό (ἔτσι λέγαμε τὸν ὑπολοχαγό) καὶ θά τὸν πῶ πῶς μὲ ρί-
 χτηνες.

Σὰ νὰ καμφοθῆνε.

- Ὅσοι δὲ γουσιάρεις, δηλαδή. Παράξενο, πῶς ἔπειτα
ἔξω.

Πέρασα σὴν ἀντεπίθεση.

- Δὲ μὲ ξέρεις καλά. ἔγμαι ἐναντὸς νὰ φτάσω καὶ μέ-
χρι τὸν διοικητή. Τὶ νόμος, δηλαδή, ὅτι θὰ μῶς ξεβραυώ-
σεις;

Ὡςτε μόνο κατάλαβε πῶς δὲ χωράζω καὶ ὅτι κινδύνω.

- Ρεὶ σκαθίζεις, συμπάθα με. Μὴν πῶς τίποτε σὸ λοχα-
γὸ, γιατί...

- Γιατί;

- Γιατί αὐτὸς μ' ἔβαλε νὰ σοῦ ριχτῶ. Μὲ φώναζε προ-
χτές καὶ μοῦ λέει: «Ἄκου, ρε μάγμα, μεδαύριο θὰ σέ βάλ-
ω διαγαμοφύλακα μαζί μὲ τὸν Δημητριάδη. Κότζα, μοῦ φαί-
νεσαι νειχι-ντζάν. Νὰ τῶ ριχτείς λοιπὸν μαυονιῶ καὶ
ἄμα τὴ κατεβάσει, νὰ τὸν χαμήλοισι. Ἄκουσε; Θέλω νὰ ξέ-
ρω πόσες γυναῖκες ἔχει ὁ λόχος». Τώρα ὁμοῦ πὺρ κατά-
λαβα πῶς εἶσαι ἐντάξει, σοῦ ζητῶ συγγνώμη, καὶ ἂν μείνῃ
τὸ πρῶμα ἐδῶ...

... Κι αὐτὸ τὸ καθήμι, ὁ ὑπολοχαγὸς ποῦ ἤθελε νὰ μὲ
δοικητοῦσι μ' αὐτὸ τὸ τρόπο γὰ νὰ δῶ ἂν ἦμουν γυναῖκα,
σκειώζαν τώρα μπροστὰ μου, μερτικὲς διακετικὲς μετὰ, γὰ
νὰ μοῦ πῶ πῶς μὲ εἶχε κατάλαβῃ ἀπὸ τότε ποῦ θὰ γινόμην
καποτε μεγάλη.

Τὸν εἶδα πάλι νὰ σιάζει τὴ μασέλα του καὶ βιδουσιμα νὰ
τὸν ἀφήσω, προτῶ μὲ πλημμυρίσει ἡ ἀπόδα.

Η ΜΑΡΙΑ ΚΑΙ Η ΠΟΠΗ

Ἡ πιάνωα εἶχε ρημάζει, ἀλλὰ ἡ Μαρία καὶ ἡ Πόπη, οἱ δύο παλιές πουτάνες τοῦ δρόμου, παρὰ τὰ χάλια τοῦ καταφέρονταν ἀκόμη νὰ βγάλουν τὸ ψωμί τους, παίρνοντας κιάδε βράδυ τουλάχιστον δύο-τρὴς μουσιερῆδες.

Μέσα σὲ κλίτη τὴν ἐρήμωση, μὲ ἐγώ. Ἀμίλητος, μὲ τὰ χέρια οἰς τσέπες, πάνω-κάτω, πάνω-κάτω, «εἶναι κα-φίς, σου λίω», ἔλεγε ἡ Πόπη σὺν Μαρία γιὰ μένα, «εἶναι πολύ κώριος», τὴν ἀπαντοῦσε ἡ Μαρία — μὲ αὐτὰ ἦταν τὰ μὲ ἀθῶα λόγια μεταξὺ τους, γιατί τὴν πιό πολλές φορές βρίζονταν ἀγρία, ἴδιως δεῖν ἀρναζε ἡ γιὰ τὸν πλάτη τὴν ἄλλης.

Μιὰ μέρα ἡ Πόπη δὲ γάνηκε ὄυτε τὴν ἄλλη, ὄυτε τὴν παρᾶλλη. Ἡ Μαρία ἀποσέχισε. Δὴν ἤξερε ὄυτε τὸ σπίτι της, νὰ πᾶει νὰ ρωτήσει. Ἀπάνω σὴ βδομάδα, δὴν τὴ χωροῦσε ὁ τῶπος. «Βρέ τί ἔγινε ἡ Πόπη, βρέ τί ἔγινε ἡ Πόπη», ρωτοῦσε ἄλουη τὴν γνωστού, μέχρι πού ἔμαθε πὺς ἡ Πόπη εἶχε μαρῖνο καὶ ἦταν σὲ νοσοκομεῖο τοῦ Κιλῆς. Μιὰ καὶ εὐὸ ἡ Μαρία, παρατάει τὴν πιάνωα καὶ τρέχει σὲ Κιλῆς.

Εἶχα μείνει ὀλομόναχος καὶ τριγυρνῶσα σὲ συφοριασμένος, ὄυτε ἡ Πόπη γιὰ νὰ μὲ συνδοβρίζει, ὄυτε ἡ Μαρία νὰ μὲ ματαεύει, «κωρ-κώσα μου» καὶ «κωρ-κώσα μου», μαρῖδα εἰδση ἀπὸ πουθενά, καὶ ποῖνα νὰ ρωτήσει, καὶ τί νὰ πᾶς.

Μα ήσαν θυζούνη κι έσπασε, και νά σέ λίγο πάει ή Μαρια, με τήν ζώντα της και τό μεσαίο ξεχαρβαλωμένο δόντι, «πού νά σ' τά δέω, κυρ-λώσα μου. Ποιά τήν ψυχοπένωσα, σάν αδιγγή μου, κι ας ήτανε καιιά ή Πόπη. Έδωσε ή γουκαρού, σαράντα κιλά είχε μείνει στό τέλος — καιό πράμα, ούτε σόν έχθρό μου. Και λίγο πριν συχωρεθεί, πού μίσουε και γιά σένα. "Λές, βρέ Μαρια μου, νά έπιστα έζω με κήνον τόν μυστήριο; Δέ μπόρεσα ποτέ νά τή χωρέσω και τό 'χω βάρος σήν καρδιά μου. Άμα τόν ξαναδείς, πές τονα νά μέ συχωρέσει. Αντός τι έγραιχε, έχω ήμουν ή σφιγμένη"».

Αλλά ή Μαρια. Μα δέ πού είνε πόσο τήν περίποιήθηκε, από άλλου τά έμαθα: Δυό μήνες τή συμπαραστάθηκε τήν Πόπη, κοιμότανε μαζί της στό νοσοκομείο, τήν τάλιζε, τήν ξεσιάτωνε, τήν πήγαινε έ, τι λαχταρούσε ή δούλια, μέρα και νύχτα νάι της, και «Πόπη μου» και «Πόπη μου». Κι όταν ή Πόπη συχωρέθηκε, τήν πήγε στό χωριό της και τήν έδιψε, γιατί οί συχωριανοί τήν Πόπης δέν τήν ήθελαν.

Λίγο αργότερα έχασα και τή Μαρια. Η πιότσα δέν τή σήκωνε πιά, γήμοσε από ποτηρές τραβεσοῦδες, πού με πετροβολούσαν, μέχρι πού ξαφανίστηκε κι έχω. Μα έποτε θυμάμαι τή Μαρια και τήν Πόπη, αναγκασιάζει ή καρδιά μου πού αξιώθηκε και πρόσβα ζόση ανθρωπιά μέσα σήν ποντανιά.

Ο ΣΥΜΜΑΘΗΤΗΣ

Μεγάλος υπακόβονος αλτός ὁ νέος συμμαθητής, ὁ Θόδωρος. Ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα πού ἦρθε σὲ σχολεῖο μας, ἄρχισε νὰ μὲ κολλήσει. Τὴν μιά μου εἶπε «Ἡ Μαρία ἡ κουτοῆ, πὸ ἴχει μιά ἀυὰ πουσοῖ», τὴν ἄλλη μου εἶπε «Θὰ σ' τὸν πιάσω τὸν κῶλο ἐγὼ», καὶ κἀθε λίγο μου περτοῖσε κἀτι ζέτοια. Ἡρασαν σὶν τεγεταὰ τὰξη τοῦ γυμναστοῦ, κὶ ἐγὼ κρατιέμουνα μὲ κἀθε τρόπο, νὰ μὴ δίνω λαβὲς γὰ ὑποψίες. Κὶ ἔρχονταν κῶρα αλτός ὁ τσογλανος, πού ἦταν κὶ ἀπὸ πάνω ἐρεδοσικός, νὰ μου ἀναστατώσει τὴ ζωὴ μου καὶ νὰ μὲ βάλει σὲ δουιρατα. Μετροῖσα κῶς μέρες ὡς εἰς ἐξείδους, παραμασοῖσα τὸ θεὸ νὰ βάλει τὸ χέρι του, καὶ ἔταχα πῆραμε τὸ ἀπολυτήριον, ἀκόμα δὴν τὸ πλοικμα πῶς τὰ κατὰφρα καὶ γλιτωσα ἀπὸ ἐκείνον τὸν ἀλυτήριον.

Θὰ εἶχαν περτοῖσι τρία χρόνια, καὶ ζαφνικὰ πέρτω πάνω του. Ἦταν ὁ Θόδωρος, πού ἀπὸ χωριδῆς εἶχε ἐξελιχθεῖ σὲ μι-
κροασὸ.

—Ὁ τὸν ἀγαπητὸ μου κῶριο Δημητριάδη, τὸν κἀθὸ μου συμμαθητὴ!

Ἄκουγα κἀτά;

—Ἐμαθα ὅτι εἶστε κῶρα σὲ πανεπιστήμιο. Ἐμ, βέβαια, ἐ-
σὺς ἦσασαν γεννημένος γὰ τὰ γραμματα, ἐκὼ ἐμεῖς...

Πράγματι, ἦταν ὁ τεγεταῖος τῆς τὰξῆς.

Βιδόστια να τὸν διαυψώω.

- Ἀλήθεια, Θόδωρε, εἶσ' εἰ ἔμωρες; Δουλεύεις πουθενά;

- Βεβαίως, ἐδῶ καὶ λίγου μῆνης ἀπολύθην καὶ ἀνοι-
ξα διὰ τὸν μου μαγαζί.

- Καὶ εἰ πουλᾷς;

- Ὅπως λαχανικά.

Ὅσοι μακάθρι ὁ Θόδωρος! Καὶ νὰ δῆς πῶς τὸν πηγαίνει!
ἔιχε ἀρχίσαι κούλας νὰ παχαίνει. Τὸν θυμήθηκα σὰ γυμνα-
σιακὰ μας, τότε πὸς ἔβανε νεαβρανεϊκόμος καὶ μοῦ ριχνόταν.

Μὲ δίδαξε σὰ νὰ παραλάβει τὴ σιμῆν μου.

- Ἀπὸ κερὸ ἤδη καὶ σὰς ζητήσω συγγνώμη γιὰ ὅλα ἐμῆ-
να σὰ γυμνασιο. Δὴν ἔιχα τότε μαγῶ. Ὅσοι καὶ φαναζόμου-
να πῶς κἀποτε δὴ ἔιχα τὴν ἀνάγκη σου...

- Σὰν εἰ ἀνάγκη νὰ ἔχεις ἀπὸ μὲνα, Θόδωρε, εἶσ' ἐπισημη-
ματίας καὶ ἔγω ἀμόρα φοιτητής;

- Ἦδη καὶ μᾶς προσιμήσετε. Νὰ ὑποστηρίζετε τὸν παγιό-
σαυ συμπαθητὴ καὶ νὰ γίνετε πηγάτης μας. Νὰ ψουρίζετε ἀ-
πὸ μᾶς. Κι ὅσο γὰ μὲνα, ἔννοια σας, πάντοτε διὰ σὰς διὰ τὸ
καλύτερο πράγμα καὶ διὰ σὰς κἀνω σιμῆν σὺς τυχός!

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ

Ένα πρωί ξύπνησα με πολύ κέφι. Βγήκα στο μπαλκόνι του υπηπου να έριξα μία ματιά στα δώτρα. Χωρίς να το καταλάβω, άρχισα να τραγουδώ ένα παλιό ρεμπέτικο - άλλωστε έλειπε ή νοικοκυρά μου που δώ της άρεζαν τα τραγούδια αυτά. «Κύρα-Σωθάλια, ποιος τραγουδάει;», άκουσα μία άντρινη φωνή απ' το άκίωαντι σπίτι που το έκυρβαν τα δώτρα του υπηπου μας. «Θα είναι ο νίος γείτονας», άπάντισε μία γυναικεία μύσσα φωνή, το πραιοτορέτο της γειτονιάς. «Μωρέ, μπράβο του!», ζαναπάπε ο άλλος, εωχαριστημένος. Μόλις σταμάτησα, άκουώ από άκίωαντι ένα βαρύ ζείρηπείμο στο μασετόφυνο. Πολύ το εδφράνθηκα, να έλεγα από μέσα μου να μη σταματούσε ποτέ. Μα τί κήμα, γρήγορα τελείωσε, και τότε σέφτηκα να τραγουδήσω και εγώ. Μπραιοχωμένος, έπιασα ένα τραγούδι της φυλακής. Μόλις τελείωσα, ζαναζό μασετόφυνο του γείτονα. Απλή τή φρά έβαγε δύο τραγούδια, απ' τα πιο σεβνταγίδια. Άρχισα να ζεγιγύνομαι. «Ώρα θα σου δείξω εγώ», είπα μέσα μου, και μόλις σήπασε το μασετόφυνο, άρχισα ένα χασινιδίμο. Αυτό ήταν: ο γείτονας δέ βλοταζε πριν καλά καλά τελείωσω, άνοιξε το μασετόφυνο στο διαπασών να άμείσω ησημύρισε ή γειτονιά Του